

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เสาวรส (Passion Fruit) หรือ กะทกรกฝรั่ง จัดเป็นผลไม้สุขภาพ ที่สามารถบริโภคเป็นทั้งอาหารและยา เนื่องจากเป็นผลไม้ที่อุดมด้วยวิตามินเอ และวิตามินซีที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย โดยเฉพาะวิตามินซีที่เสาวรสมีก่อนข้างสูง คือประมาณ 39.1 mg/100 g มีสรรพคุณช่วยบำรุงสายตา และผิวพรรณ มีสาร albumin-homologous protein จากเมล็ดสามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อราได้ ช่วยแก้อาการนอนไม่หลับ ลดไขมันในเส้นเลือด โรคกระเพาะปัสสาวะอักเสบ และมีสารต้านอนุมูลอิสระจากสารสกัดจากเปลือกเสาวรสเพื่อพัฒนาเป็นเครื่องสำอาง (กลุ่มวิจัยมาตรฐานสมุนไพร, 2553 : ออนไลน์) ผลเสาวรส นอกจากสามารถรับประทานเป็นลักษณะผลสด ส่วนเนื้อของผลจะถูกสกัดและเก็บรักษาด้วยความร้อนหรือความเย็น ส่วนที่เป็นน้ำซึ่งมีรสชาติดี กลิ่นหอม และกรดสูงนิยมนำมาเป็นส่วนผสมในน้ำผลไม้ซึ่งกำลังได้รับความนิยมจากประชาชนที่ใส่ใจในการรักษาสุขภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เสาวรสสามารถปลูกได้ในพื้นที่ราบ และพื้นที่สูงแต่พื้นที่ปลูกควรมีแสงแดดส่องทั่วถึง มีน้ำตลอดปี (เมืองไม้ผล, 2552: 111) ในประเทศไทยมีแหล่งปลูกที่สำคัญได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน เพชรบูรณ์ ระยอง ตราด สำหรับภาคเหนือ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ ภูเขา และพื้นที่ราบลุ่ม และมีแม่น้ำไหลผ่านจำนวน 6 สาย ได้แก่ ลำน้ำแม่งัด, ลำน้ำแม่โก๋น, ลำน้ำแม่แวน, ลำน้ำแม่สระรวม, ลำน้ำแม่ธาตุ และลำน้ำแม่ขอด (สำนักทะเบียนอำเภอพร้าว, 2553: ออนไลน์)

เนื่องจากเสาวรสเป็นผลไม้เพื่อสุขภาพ มีปริมาณเบต้าแคโรทีน วิตามินซี และวิตามินอีสูง จึงเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคที่สนใจในสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในโซนยุโรป และอเมริกา เช่น ประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น มีความต้องการนำเข้าน้ำเสาวรสเพิ่มขึ้นจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น จนทำให้ผู้ผลิตโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้พบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบหลักในการผลิตน้ำเสาวรส คือเสาวรสปั่นทุ้ สีเหลือง

จากการค้นคว้าสถิติการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวไม้ผลในจังหวัดเชียงใหม่ ของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และจากการสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ ระบุว่าเกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสินในอำเภอพร้าว มีอยู่สองตำบล ตำบลโหล่งขอด และตำบลแม่แวน จำนวน 58 ราย จำนวน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่สายป่าเมียง หมู่ที่ 7 และบ้านแม่สายนาเลา หมู่ที่ 9 และตำบลแม่แวน จำนวน 20 ราย คือ หมู่บ้านร่มเกล้า คิดเป็นพื้นที่รวม 100 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2553 : ออนไลน์) การปลูกเสาวรสินในตำบลโหล่งขอด ปลูกพันธุ์สีม่วง พันธุ์รับประทานสด โดยเกษตรกรจะได้รับต้นกล้าจากมูลนิธิโครงการหลวงโหล่งขอด และจำหน่ายผลผลิตให้กับมูลนิธิโครงการหลวงโหล่งขอด และโครงการหลวงห้วยโป่ง ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ซึ่งรับซื้อเสาวรสินจากเกษตรกร ส่วนในตำบลแม่แวน ปลูกพันธุ์ สีเหลือง โดยเกษตรกรจะได้รับต้นกล้าจากบริษัท ไทยนุติจิว จำกัด หมู่บ้านร่มเกล้าเป็นหมู่บ้านที่เกษตรกรเริ่มมีการนำเสาวรสินพันธุ์ สีเหลือง มาปลูกเมื่อ พ.ศ. 2551 โดยปลูกเพื่อจำหน่ายให้บริษัท ไทยนุติจิว จำกัด เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกเสาวรสิน พันธุ์สีเหลือง เพราะมีความต้านทานต่อโรคต่าง ๆ เช่น โรคเหี่ยว โรคโคนเน่า เป็นต้น ทำให้ต้นทุนในการดูแลรักษาไม่สูงมากเท่ากับพันธุ์สีม่วง และพันธุ์สีเหลืองให้ผลผลิตมากกว่า แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานผู้ผลิตแปรรูปผลไม้ (ประเภท สურแห้ง, 2553 : สัมภาษณ์) แสดงให้เห็นว่าการปลูกเสาวรสินพันธุ์สีเหลือง ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และเกษตรกรยังไม่มีแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะลงทุนในการปลูกเสาวรสินซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกเสาวรสิน

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกเสาวรสินของเกษตรกรในอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อหาถึงต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกเสาวรสิน และเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเกษตรกร ผู้ที่สนใจ หรือแม้กระทั่งหน่วยงานของรัฐบาลสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมแก่เกษตรกรในการปลูกเสาวรสิน เพื่อนำผลผลิตไปรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมแปรรูปผลไม้ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกเสาวรสินของเกษตรกรในอำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกเสาวรสของเกษตรกรในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนปลูกเสาวรสในอนาคตสำหรับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นแนวทางสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมและช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรส

นิยามศัพท์

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้และมีความเข้าใจร่วมกันในการศึกษาจึงได้นิยามศัพท์ ที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

เสาวรส หมายถึง เป็นไม้ผลประเภทไม้เลื้อยที่มีอายุ 3 ปี มีสรรพคุณที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย นิยมนำมารับประทานสดและผลิตเป็นผลไม้แปรรูป

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนที่ใช้ทั้งหมดในการปลูกเสาวรสของเกษตรกรหมู่บ้านร่มเกล้า ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนของการปลูกเสาวรสของเกษตรกรในหมู่บ้านร่มเกล้า ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่